

Helse og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Oslo, 16.12.2014

Innspill til høring om akuttutvalgets delrapport

HLF (Hørselshemmedes Landsforbund) takker for invitasjon til å komme med tilbakemeldinger og overbringer med dette våre innspill til akuttutvalgets delrapport.

HLF er Norges største organisasjon for mennesker med funksjonsnedsettelse med i overkant av 58 000 medlemmer. Rundt 14,5 % av Norges befolkning har en hørselshemming som påvirker hverdagen, som sosial isolasjon og frafall fra utdanning og arbeidsliv. En del av disse har behov for omfattende rehabilitering, mens andre trenger tilrettelegging, hjelpemidler og kunnskap i å mestre sin hverdag. Gruppen hørselshemmet er mangfoldig og stadig flere rammes av hørselsnedsettelse. Forskning viser at det i 2020 vil være om lag en million av Norges befolkning som vil ha en hørselshemming.

Hørsel er en viktig del av folks liv og berører alle stadier i ens liv. I 2020 vil en million nordmenn ha en betydelig hørselsutfordring¹, hovedsakelig skyldes dette en aldrende befolkning. Men hørselsutfordringer finner en i alle aldersgrupper og en felles utfordring for hørselshemmede kan være ulike kommunikasjonssituasjoner. Det er derfor viktig at når det er satt ned et utvalg som skal se på akuttmedisinske tjenester utenfor sykehus, og beskrive et helhetlig system som skal ivareta befolkningens behov for trygghet ved akutt sykdom og skade, også må se nærmere på behov som hørselshemmede har. I utvalgets delrapport er dette ikke berørt.

HLF ber om at Helse- og omsorgsdepartementet:

- Ser på hørselshemmedes behov når det skal etableres kontakt med nødmeldingstjenesten. HLF ber om at hørselshemmede må få en reell mulighet til å kontakte nødsentralen. I dag er kontaktform via telefon, noe som gjør at hørselshemmede som trenger å kommunisere på skriftlig ikke har lik tilgang til å varsle og kommunisere med nødmeldingstjenesten. En prosedyre for kommunikasjon med hørselshemmede i en akuttsituasjon må iverksettes.
- Etablerer en tolketjeneste i akuttsituasjoner og da særlig skriveolk for hørselshemmede. Svært mange hørselshemmede vil kunne ha behov for dette, og særlig i en akuttsituasjon hvor kommunikasjonsevnen fort kan være ytterligere redusert.
- Etablerer hørselsteknisk utstyr i prehospitaltjenester, slik at medisinsk personell kan kommunisere med hørselshemmede når de selv enten er pasienter eller er nærpersoner.

Nødnett for hørselshemmede

Helse- og omsorgsdepartementet må sikre at hørselshemmede får tilgang til tekstbasert varsling fra mobil til nødmeldetjenesten 110, 112 og 113. Justis- og beredskapsdepartementet har tidligere varslet at dette skal være på plass i 2015, og vi ber derfor Helse- og omsorgsdepartementet påse at dette iverksettes snarest. For HLF er det uakseptabelt at hørselshemmede ikke har mulighet for å kontakte nødmeldingstjenestene skriftlig.

¹ Hearing impairment among adults (HIA). Oslo: Senter for medisinsk metodevurdering, Sintef – a report of a joint project, 2001

Det må også utarbeides prosedyrer for nødmeldingstjenesten for å sikre god og trygg kommunikasjon med hørselshemmede i krise. Denne prosedyren må være gjort kjent for hørselshemmede, slik at de er informert om hva de kan vente om de skulle komme i en nødsituasjon.

Behov for forsterket skriveolketjeneste i akuttstiasjoner.

Hørselshemmede i en akuttstiasjon er særlig sårbare når det gjelder kommunikasjon. Dårlig og utilfredsstillende kommunikasjon kan oppleves som uverdigg og en blir unøddig satt i en sårbar posisjon. Særlig er dette tilfelle når en ikke gis mulighet til å kommunisere via skriveolkt med behandlende personell i en allerede vanskelig stiasjon.

De aller fleste hørselshemmede som benytter tolk har størst utbytte av og bruker skriveolkt. Bruk av skriveolkt kan gi økt trygghet og verdighet i kommunikasjonssituasjonen. Tilsvarende trygghet kan personell også oppleve, gjennom å få direktekommunikasjon med pasienten.

HLF får tilbakemelding om at hørselshemmede ofte ikke får tilgang til skriveolkt når de er i kontakt med helsetjenesten. Dels fordi kunnskapen om bruk av skriveolkt hos helsepersonell er minimal, kapasiteten hos tolketjenesten er utfordrende og det kan være utfordringer rundt finansieringen og hvem som til slutt skal betale for tjenesten. Det er uholdbart hvis uklarheter og manglende vilje til å betale for tolketjenesten får konsekvenser for pasienten, som har et rettmessig krav på tolk. Når hørselshemmede trenger tolk må deres behov for tolk være utslagsgivende.

HLF ber om at departementet ser nærmere på organisering, finansiering og hvordan akutt-tjenesten kan sikre at hørselshemmede får skriveolkt basert på pasientens behov.

Teknisk tilrettelegging for hørselshemmede i prehospitale tjenester

HLF får tilbakemelding om at det i møte mellom hørselshemmede og medisinskpersonell kan oppstå utfordringer med kommunikasjonen. HLF ber Helse- og omsorgsdepartementet vurdere krav til hørselsteknisk utstyr i prehospitale tjenester, som medisinskpersonell kan benytte i møte med hørselshemmede. Dette kan for eksempel være installering av samtaleforsterkere og tele-/skrankeslyngge.

Ta gjerne kontakt hvis vi kan bidra med noe, da HLF ønsker å være en medspiller med det offentlige for å gjøre hverdagen bedre for landets hørselshemmede. Ta gjerne kontakt med vale@hlf.no

Med vennlig hilsen
Hørselshemmedes Landsforbund

Merete J. Orholm
Leder av interessepolitisk avdeling

Marte Oppedal Vale /s/
Interessepolitisk rådgiver